

URZĘDNIK PRAWNIK

w połączeniu z

DWUTYGODNIK

poświęcony sprawom Urzędników wszelkich zawodów.

Wychodzi
10. i 25. każdego miesiąca.

Prenumerata
miejscowa i zamiejscowa
wynosi:

rocznie 5 zł. — ct.
półrocznie 2 „ 50 „
kwartalnie 1 „ 25 „
miesięcznie — „ 45 „

Numery poszczególne
po — „ 25 „
Reklamacje nieopieczętowane wolne są
od opłaty pocztowej.

Redakcja
i administracja
we Lwowie
ulica Wałowa liczbą 3

Ogłoszenia
jednorazowe przyjmują się za opła-
tą 6 centów, kilkorazowe za opłatą
5 centów, od wiersza drobnym
drukem.

Treść: Od Redakcji i Administracji. — Przegląd miesięczny. (Nowy sezon parlamentarny. — Rada państwa. Jej działalność. — Przygotowania do Sejmu. Reforma gminna). — O odpowiedzialności Państwa za bezprawne działania urzędników wedle prawa publicznego. Temat na Zjazd prawn. i ekon. polskich, przez Dra *Władysława Ostrożyńskiego*. — Sądownictwo. (Okólniki sądowe. Rozporz. min. spr. z dnia 27. września 1887 r. l. 15119. — Praktyka sądowa. [Zasady orz. naj. Tr. sąd. i kas. — W sprawach depozytowych. — W sprawach notarialnych 122 do 127]). — Administracja. (Praktyka administr. — [Orzeczn. minister. — Zasady orzeczeń władz centralnych. — Orz. Tryb. administr. 104 do 115]. — Normalja administr. [Sprawy wojskowe. (c. d.)] — Wiadomości urzędowe. (Mianowania. — Opróżnione posady). — Ogłoszenia prywatne.
Odcinek: Sprawozdanie i uzupełnienie (do artykułu Dra *Ostrożyńskiego* „O stanowisku strony cywilnej w austr. proc. karn.“ z numerów 17. i 18.).

Od Redakcji i Administracji.

Z poprzednim numerem rozpoczęliśmy czwarty kwartał wydawnictwa i prosimy o rychłe odnowienie prenumeraty i o nadesłanie wykazanych zaległości.

PRZEGLĄD MIESIĘCZNY.

Lwów w październiku 1887 r.

Nowy sezon parlamentarny. — Rada państwa. Jej działalność. — Przygotowania do Sejmu. Reforma gminna.

Sezon parlamentarny w Austrii rozpoczęty został zebraniem się dnia 11. b. m. Rady państwa na sesję zimową. Posiedzenia jej doznają przerwy z końcem bież. miesiąca, gdy Delegacje dla spraw spólnych zejść się mają dnia 27. b. m. i obradować do końca listopada, poczem zbiorą się Sejmy. Głoszą, że nasz Sejm zebrać się ma z końcem listopada — chociaż prawdopodobnie nastąpi to dopiero w pierwszych dniach grudnia — i obradować będzie z przerwą świąt Bożego Narodzenia do końca stycznia, w którego ostatnich dniach ma być znowu zwołaną Rada państwa na dalsze obrady. — Rada państwa w ciągu swego dwutygodniowego zebrania uchwaliła między innymi: nowelę do ustawy o pocztowych kasach oszczędności, prowizorjum budżetowe, ustawę o poborze do wojska, ustanowienie państwowych organów dla nadzorowania regulacji

potoków górskich, ustawę o zabezpieczeniu robotników przeciw wszelkiego rodzaju wypadkom, która w związku z uchwaloną już poprzednio ustawą o kasach dla chorych ma i.a celu zaradzić przynajmniej najjaskrawszemu niedostatkom obecnej społecznej organizacji i dać rękojmię setkom tysięcy robotników, narażonych w zakładach przemysłowych na utratę zdrowia a nawet życia, iż w razie jakiego wypadku nie zagrozi ostateczna nędza im, względnie ich rodzinom. — Nadmieniamy nawiasem, że pracom tym nie stało na przeszkodzie rozgorzenie jakie zapanowało w klubie czeskim z powodu znanego rozporządzenia Dra Gautscha o zniesieniu całego szeregu czeskich szkół średnich, które wywołało znaną interpelację czeską i rokowania rządu z klubem czeskim i z komisją wykonawczą prawicy, przyczem ta sposobności tej użyła do zaznaczenia swego stanowiska autonomistycznego i do dążenia ku przeniesieniu punktu ciężkości w kwestjach szkół średnich i edukacji narodowej do Sejmów. Czekamy dalszego wyniku tego zajścia, które prawdopodobnie dopiero za ponownym zebraniem się Rady państwa dojdzie do rozwiązania.

Z powodu wkrótce nastąpić mającego zebrania się Sejmu Wydział krajowy liczne przygotowuje przedłożenia. Między innymi zaznaczamy przedłożenie o reformie gminnej. Przedłożenie to opiera się na uchwałach pozasejmowej ankiety gminnej, która przedstawiła dwa projekty organizacji gmin, jeden co do gmin miejskich, drugi co do wiejskich

Projekt organizacji miejskiej, proponowany dla 29 znaczniejszych

gmin, przywraca dawny ustrój magistratualny, na czele którego stoi burmistrz z Rady wybrany i zatwierdzony przez Wydział krajowy; magistrat jest organem wykonawczym i urzęduje kolegjalnie, a składa się z burmistrza i czterech asesorów, których Rada wybiera z swego grona lub też z po za grona. Co do organizacji gmin wiejskich zaś, ze względu na uznane braki administracji gminnej i trudności zaradzenia im na innej drodze proponuje projekt łączenie pewnej liczby gmin i obszarów dworskich do sprawowania czynności własnego zakresu działania określonych w §. 27. ustawy gminnej pod lit. b) (bezpieczeństwo osób i mienia), c) (bezpieczeństwo i łatwość komunikacji), d) (policja polowa), e) (pol. targowa), f) (pol. zdrowia), g) (pol. służbowa), h) (nadzór nad obyczajnością publ.), i) (przestrzeganie przepisów policyjnych o żebrakach i włóczęgach), k) (pol. ogniowa i budownicza) — oraz do sprawowania czynności poruczonego zakresu działania z wyłączeniem poboru podatków i spraw wojskowych. Ku temu utworzonym byłby płatny organ wykonawczy (naczelnik okręgu, komisarz gminy lub t. p.) mianowany na lat 3 przez Wydział kraj. na wniosek Reprezentacji powiatowej a zatwierdzony przez rząd, jak też w taki sam sposób mianowany zastępca, z przydanym w razie potrzeby pisarzem; organowi temu podlegać będą wójtowie gmin połączonych i przełożeni dotyczących obszarów dworskich.

O odpowiedzialności Państwa za bezprawne działania urzędników wedle prawa publicznego.

Temat na Zjazd Prawników i Ekonomistów polskich,
odbyty w Krakowie 9. i 10. Września 1887,
przedstawiony przez

Dra Władysława Ostrożyńskiego).*

Ogólny obraz rozwoju kwestji odpowiedzialności państwa od najdawniejszych do dzisiejszych czasów i stan dzisiejszej nauki pod tym względem przekonywa, że — jakkolwiek co do uzasadnienia, rodzaju i rozmiaru jej dotąd nie ma zgody — przyjęcia tej odpowiedzialności domaga się poczucie prawne.

Odpowiedzialność państwa za szkody zrządzone przez bezprawne działania urzędników ma być ochroną praw obywatela ustawami zasadniczymi zagwarantowanych, tarczą przeciwko dowolności organów państwowych i zarazem rękojmią należytego wykonania ustaw.

Ustawodawstwa — z nieznacznym wyjątkiem — nie uznały dotychczas ogólnej odpowiedzialności państwa za szkody, zrządzone przez bezprawne działania urzędników, lecz tu i owdzie oznaczają tylko poszczególne jej wypadki.

Jest to zdobyczą najnowszego dopiero czasu, że uznając niedostateczność prywatno-prawnej analogii z *mandatum* do uzasadnienia odpowiedzialności państwa za szkody bezprawnym działaniem urzędnika zrządzone, szukano jej podstawy w stosunku publicznym urzędnika do państwa z jednej, a do obywatela z drugiej strony.

*) Temat ten dla braku czasu spadł z porządku dziennego Zjazdu *Red.*

Uzasadnienia odpowiedzialności państwa za szkody, zrządzone przez bezprawne działania urzędników szukano mianowicie bądź w stosunku poddania obywatela państwa pod władzę państwową (Pfeiffer), bądź w obowiązku państwa do ochrony wszystkich poddanych (praktyka sądów elektorsko-heskich), bądź w przyjęciu rękojmi państwa za prawne postępowanie urzędnika w sferze urzędowej (Zachariae), bądź wreszcie w jakości urzędowej funkcji, przy której urzędnik dopuszcza się bezprawia (Loening).

Podobnie, jak co do uzasadnienia, tak też i co do rodzaju odpowiedzialności państwa, nie ma dotychczas zgody w nauce, a spór obraca się około pytania, czy państwo winno odpowiadać za szkody, zrządzone przez bezprawne działania urzędników w pierwszym rzędzie, czy też tylko posiłkowo.

Rozmiar odpowiedzialności państwa za szkody, zrządzone przez bezprawne działania urzędników, jest również w dzisiejszej nauce spornym, podobnie, jak jej uzasadnienie i rodzaj. Jedni (Zachariae) domagają się ogólnej odpowiedzialności państwa za szkody, zrządzone przez bezprawne działania wszystkich urzędników, tak sędziowskich jak i administracyjnych, drudzy (Pfeiffer) tylko odpowiedzialności ogólnej za urzędników administracyjnych, inni wreszcie (Bluntschli, Loening), odpowiedzialności państwa za urzędników w ogóle, ale tylko w wypadkach wyjątkowych.

Przy uzasadnieniu odpowiedzialności państwa za szkody, zrządzone przez bezprawne działania urzędników, i oznaczenie jej rozmiaru zauważyć przedewszystkiem należy, że państwo w wykonywaniu swej

władzy państwowej istniejące prawa prywatne ze względów wyższych może ograniczyć, a nawet znieść. Czy państwo szkody tego rodzaju wynagradzać ma obowiązek, jest pytaniem, które ściśle odróżnić należy od kwestji odpowiedzialności państwa za szkody zrządzone przez bezprawne działania urzędników, przy której uzasadnieniu i rozmiarze rozstrzyga tylko jakoś funkcji działającego urzędnika a mianowicie:

1. Jeżeli urzędnik wydaje bezprawny rozkaz, tj. nakaz lub zakaz, nie ma prawnej przyczyny uznawać państwo odpowiedzialnym za szkody, nikt bowiem nie ma obowiązku być posłusznym bezprawnemu rozkazowi.

2. Urzędnik dopuszcza się bezprawnego działania. I tu wprawdzie pozwała prawo stawić czynny opór, uznając go za obronę konieczną, ale wymagania sprawiedliwości i względy polityki państwowej przemawiają za przyjęciem odpowiedzialności w wypadkach tej kategorii.

3. O ile działanie urzędnika ogranicza się do wykonania zadań państwa, mających na celu zapobieżenie przyszłym naruszeniom prawa i zapewnianym jednostce swobodne wykonywanie jej praw (sądownictwo niesporne), da się odpowiedzialność państwa usprawiedliwić względami sprawiedliwości i polityki państwowej w tych tylko wypadkach, w których państwo współdziała swych władz przy wykonaniu pewnych aktów prawnych wymaga, a nie tylko pozwała.

Przy wyborze rodzaju odpowiedzialności powinny rozstrzygać więcej

Sprostowanie i uzupełnienie.

W podanym w odcinku numerów 17. i 18 tego pisma artykule *Dra Wład. Ostrożyńskiego*: „O stanowisku strony cywilnej w austr. procesie karnym“, przez nieuwagę zecera w num. 17. na str. 134 w ustępie: „Zachodzi tu pytanie i te wnioski poczyniła, które . . .“, kilka opuszczono ustępów, czem tok myśli i znaczenie artykułu spaczono. — Przeprasząc Szan. Autora i Szan. Czytelników naszych za ten niemiły a niebywały u nas dotąd wypadek, podajemy tutaj dodatkowo opuszczone ustępy:

Zachodzi tu pytanie, czy wywód strony cywilnej ma się ograniczać tylko do uzasadnienia roszczeń prywatno-prawnych, czy też wolno jej

rozciągnąć go także i na kwestję winy oskarżonego? Pytanie to w teorii i praktyce jest bardzo sporne, wypada mi je więc tu bliżej rozebrać.

§. 47. l. 3. p. k., — powiada *Gernerth*, a za nim powtarza to samo bardzo wielu praktyków, — podnosi wyraźnie, że strona cywilna otrzymuje przy końcu rozprawy głównej głos bezpośrednio po prokuratorze, ażeby swoje roszczenia wywiodła, uzasadniła, i te wnioski poczyniła, które wedle jej życzenia w orzeczeniu głównym mają być rozstrzygnięte. Z natury rzeczy i myśli ustawodawcy wynika tedy, — powiadają, — że nie może być zadaniem strony cywilnej powtarzać wywód prokuratora w zmienionej może tylko formie: znaczyłoby to walczyć nierówną bronią przeciwko oskarżonemu, które-

go ustawa we wielu względach w stosunku do oskarżyciela w korzystniejszym stawia położeniu. Strona cywilna ma więc ograniczyć się na wywodzie i uzasadnieniu swych roszczeń prywatno-prawnych, co jej bynajmniej nie przeszkadza odwołać się do wyników rozprawy głównej, ale zawsze tylko ze względu na stronę cywilną kryminalnego wypadku.

Pogląd, że stronie cywilnej nie wolno w wywodzie ostatecznym dotykać kwestji winy, ma nadto znajdować uzasadnienie w §. 40 p. k., wedle którego wolno oskarżonemu wprawdzie mieć więcej obrońców, ale nie wolno mu przez to pomnażać wywodów. Zasada równości broni, — powiadają zwolennicy tego poglądu, — powinna panować po stronie oskarżenia i obro-

względy praktyczne, aniżeli teorytyczne. Skoro zaś odpowiedzialność państwa uznana została, w praktycznych rezultatach skarbowi państwa mała to czyni różnicę, czy państwo w pierwszym rzędzie, czy posiłkowo odpowiada. Inaczej dla strony poszkodowanej. Musiałaby ona w większej części wypadków czynić bezowocne koło: przeprowadzać przedewszystkiem proces przeciw urzędnikowi, wykazywać niedostateczność jego majątku, a potem dopiero pozywać samo państwo. Cały ten proceder, kosztujący częstokroć wiele czasu, przyprawi niierzadko stronę poszkodowaną o utratę środka zaczepki i dowodu, którym się posługując przeciwko państwu, wyszłaby ze sporu zwycięsko. Te względy praktyczne przemawiają za pierwszorzędną odpowiedzialnością państwa.

SĄDOWNICTWO

Okólniki sądowe.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 27. września 1887 r. l. 15119, zawierające postanowienia ku usunięciu spsstrzeżonych niewłaściwości przy czynnościach urzędowych zmierzających do przywrócenia i utrzymania zgodności między nowymi księgami gruntowymi a katastrzem podatku gruntowego.

Do wszystkich sądów z wyjątkiem Tyrolu i Voralbergu.

Uczyniwszy spostrzeżenie, że przepisy dotyczące przywrócenia i utrzymania żądanej ustawą z 23. maja 1883 r. Dz. pr. p. Nr. 83. ciągłej zgodności między katastrzem podatku gruntowego a nowymi księgami gruntowymi wielokrotnie zawsze jeszcze nie należyte znajdują zastosowanie, i zważywszy, że wytknięty w tejsze ustawie cel tem pewniej i łatwiej będzie osiągnięty

ny zawsze i wszędzie, a więc i wtedy, gdy obok prokuratora działa i adherent: nie może on być drugim prokuratorem, lecz powinien pozostać tym, kim jest, t. j. stroną cywilną.

Jakkolwiek za zdaniem, iż stronie cywilnej nie służy prawo wyvodu w kwestji winy, przemawia bardzo wiele głosów poważnych. mimo to, zdaje mi się, prawda leży po stronie przeciwnej. Naprzód bowiem obowiązująca ustawa o postępowaniu karnem nie ogranicza nigdzie wyraźnie wyvodu strony cywilnej do kwestji jej prywatno-prawnych roszczeń, nigdzie nie krępuje jej wyvodu oznaczoną treścią lub wskazanym kierunkiem. Stanowisko prawne strony cywilnej, działającej obok prokuratora, tak w postępowaniu uprzednim jak i głównym,

im szybciej się odbywa znoszenie się sądu księgę gruntową prowadzącego z urzędnikami pomiaru katastralnego, ministerstwo sprawiedliwości w porozumieniu z ministerstwem skarbu, które wszystkim krajowym władzom skarbowym z wyjątkiem owej w Insbrucku, pod dniem 12. sierpnia 1887 r. l. 12120 odpowiednich udzieliło skazówek — widziało się spowodowanem następujące wydać zarządzenia:

1. We wszystkich wypadkach tabularnych czynności urzędowych, w których celem osiągnięcia żądanej ustawą z 23. maja 1883 r. Nr. 83. Dz. pr. p. zgodności między nowymi księgami gruntowymi a katastrzem podatku gruntowego zachodzące zmiany w księdze gruntowej i w katastrze mają być przeprowadzone, sądy przepisane uwiadomienie urzędnika pomiarowego w przyszłości nie za pośrednictwem urzędu podatkowego (urzędu wymiaru należitości), lecz przez bezpośrednie przesłanie mu odpisu odnośnej uchwały tabularnej z urzędu mają skuteczną, bez względu na to, czy odnośne zmiany tyczą się karty stanu posiadania, czy karty własności, czy też mapy i czy o odnośnej czynności tabularnej wedle istniejących ustaw, także urząd podatkowy (urząd wymiaru należitości) ma lub nie ma być zawiadomiony.

Natomiast odpaść ma perjodyczne udzielanie urzędnikom pomiarowym wykazów zmian zaszytych po otwarciu nowej księgi gruntowej. Jak takowe w kilku krajach u sądów księgi gruntowe prowadzących są w używaniu.

Aby jednak bezpośrednie przesyłanie sądowych uwiadomień do urzędnika pomiarowego bez wszelkiej przeszkody nastąpić mogło, urzędnik pomiarowy sądowi księgę gruntową prowadzącemu co miesiąc wykaz zamieszkania swego przedstawić winien.

2. Krajowym władzom skarbowym polecono zwrócić uwagę urzędników pomiarowych, że odnośnie do postanowienia §. 42. ustępu 1. ustawy o utrzymywaniu ewidencji z 23. maja 1883 r. Nr. 83. Dz. pr. p. arkusze zgłoszeń urzędowi podatkowemu względnie sądowi księgę gruntową prowadzącemu tylko co do tych gmin, dla których nowe księgi gruntowe istnieją, a i co do takich gmin o tyle tylko udzie-

lać należy, o ile nie nadeszły już od sądu księgę gruntową prowadzącego zgodne z tem powiadomienia (uchwały sądu tabularnego) o odnośnych zmianach.

Spostrzeżono, że poszczególne sądy, mianowicie w Dalmacji, wykazy zmian, sprawdzonych przy dochodzeniach miejscowych celem zakładania ksiąg gruntowych, dopiero w kilka miesięcy po założeniu nowej księgi gruntowej organom ewidencyjnym do urzędowania nadsyłają, że przeto powyższe organa za późno otrzymują wiadomość o nastąpieniu założeniu dla jakiej gminy nowej księgi gruntowej.

Zapobiegając wynikającym stąd niedogodnościom, przypomina się sądom, które zakładaniem ksiąg gruntowych są jeszcze zajęte, przepisy odnośne, zawarte w rozporządzeniach wykonawczych do ustaw o zakładaniu ksiąg gruntowych, według których wspomniane wykazy zmian nadsyłać należy urzędnikowi pomiarowemu po ukończeniu dochodzeń miejscowych.

W tym samym czasie uwiadomić należy urzędnika pomiarowego w wypadku, gdy zmian żadnych nie spostrzeżono.

Zastosowanie się do tego rozporządzenia wyraźnie zaznaczyć należy w sprawozdaniu, którem projekt księgi gruntowej wyższemu sądowi krajowemu celem wdrożenia postępowania sprostowawczego bywa przedkładany.

3. Urzędnicy pomiarowi i urzędy podatkowe otrzymały polecenie, by przy wygotowaniu arkuszy zgłoszeń z wymaganą ścisłością postępowali i przytem mieli na uwadze przepisy ustępów 3 — 5 §. 16. rozporządzenia ministerstwa skarbu z 11. czerwca 1883 r. Nr. 91. Dz. pr. p. wedle których o każdym wypadku ewidencyjnym osobny arkusz zgłoszenia założyć należy, a łączenie kilku wypadków ewidencyjnych tylko w oznaczonych tamże wyjątkowych wypadkach jest dopuszczalne.

Ponieważ zmiany rozmiar parceli przez urzędnika pomiarowego w porze letniej sprawdzone z reguły dopiero w porze zimowej na mapach katastralnych mają być oznaczone, przeto oddanie kopij map sądom nie zawsze równocześnie z oddaniem arkuszy zgłoszeń nastąpić może.

Aby jednak sądom księgi gruntowe

uprawnia raczej do twierdzenia, że „ma ona prawo czynić wszystko, co do przekonania obwinionego posłużyć może“, że więc ma prawo i wywód prokuratora popierać i wdawać się w kwestję winy. Duch obowiązującej ustawy powołuje stronę cywilną do żywego współdziałania przy ściganiu karnym i pozwala tem samem tylko tam na ograniczenie, gdzie ono wyraźnie w ustawie jest wskazane. Strona cywilna walczy o swe własne prawo w jednym szeregu z prokuratorem, jej więc interes w sprowadzeniu skazania oskarzonego dla własnego zadośćuczynienia nie powinien przez interwencją prokuratora doznawać jakiegokolwiek uszczerbku. Rola strony w procesie karnym nadaje jej ze względu na jej osobisty, idealny interes pra-

wo żądania, aby oskarzonego skazano, a ze względu na interes materialny żądania, aby szkoda zrządzona jej zwróconą została; a tak pierwszego jak i drugiego żądania nie uzasadni, jeśli nie poprze swojego wyvodu przytoczeniem okoliczności, przemawiających za winą oskarzonego.

Wynika to zresztą najdowodniej z §§. 324 i 335. p. k., wedle których wolno stronie cywilnej podczas rozprawy przed sądem przysięgłych zabierać głos dwukrotnie: raz przed werdyktem, drugi raz po werdykcie. Pierwszy głos strony cywilnej może mieć za podstawę tylko wywód winy oskarzonego, bo o przyznaniu roszczeń prywatnych werdyktem przecież mowy być nie może. Wyrażne to postanowienie ustawy tem więcej uderza

Praktyka sądowa.

Zasady orzeczeń

Najwyższego Trybunału sądowego i kasacyjnego.

W sprawach depozytowych.

122. [Do §§. 5. i 9. instrukcji dla urz. depoz. z dnia 28. lipca 1856 r. N. 137. dz. pr. p.] — Gdy najemca z powodu rzekomego rozwiązania umowy z § 1117 k. c. i z powodu, że wynajemca wzbrania się odebrać przedmiot najmu domaga się przyjęcia klucza od mieszkania do składu sądowego, należy do żądania takiego się przychylić; zważywszy, że sąd ma obowiązek przyjąć wszelki przedmiot sposobny do złożenia go w sądzie i polecić urzędowi depozytowemu powzięcie onegoż (§. 9 pow. instr.), zaś (§. 5 tamże) klucz od mieszkania rzeczywiście uważać należy za przedmiot sposobny do złożenia go w depozycie sądowym; niemniej zważywszy, że przy przyjęciu przedmiotu sąd nie ma oceniać ażali uzasadnionem jest jego złożenie w sądzie i jakie to skutki za sobą pociągnąć może. — (Orz. najw. Tryb. sąd. z 15. lutego 1887 r. l. 1921. Ger. Ztg. n. 16 z r. 1887).

123. [Do dkr. nadw z 30. października 1802 Nr. 582 Zb. pr. s. i z 13. września 1820 r. Nr. 1701 Zb. pr. s.] — Termin edyktałny ustanowiony do zgłoszenia i wykazania roszczeń własności co do dawnych depozytów nie może być odroczone. Sąd wyższy nie może zarządzić wydania dawnych depozytów do funduszu przepadalności, skoro w I. inst. nie orzeczono o wydaniu — Albowiem śród ogłoszonego terminu edyktałnego roszczenie do dawnego depozytu nie tylko zgłoszonym, lecz także udowodnionem być musi, z kąd też prośba o odroczenie terminu w celu dostarczenia dowodów tem mniej jest dopuszczalną, ile że w razie prostego zgłoszenia lub niedokładności dostarczonych dowodów, na co prokuratorja skarbu oświadczyć się winna, erarjnm nabyło już prawo kaduku. Natomiast znieść należało zarządzone przez sąd wyższy wydanie, ponieważ w tym kierunku brak decyzji I. inst., gdy sąd kraj. w skutek przyzwolonego przezeń odroczenia terminu nie wydał stanowczego orzeczenia co do żadanego wydania. — (Orz. n.

prowadzającym ułatwić ich czynność urzędową z arkuszami zgłoszeń, urzędnik pomiarowy nadal przy podziałach gruntów lub przy innych zmianach objętości parcel, do arkusza zgłoszeń mającego sądowni księgę gruntową prowadzącemu być przesłanym dołączy także pobieżnie naszkicowany rysunek, z któregoby prócz położenia odnośnych przedmiotów poznać można także nowe oznaczenia parcel.

4. Urzędnik pomiarowy po myśli rozdziału IV. punktu 1. alin. 3. rozporządzenia ministerstwa skarbu z 11. czerwca 1883 r. Nr. 81. Dz. pr. p. oddać ma arkusze zgłoszeń urzędowi podatkowemu bez warunkowo regularnie z końcem każdego miesiąca a mianowicie tego miesiąca, w którym zmiana sprawdzoną została. A gdy wedle reskryptu ministerstwa skarbu z 4. maja 1884 r. l. 14726. wpisanie dat obszaru i czystego dochodu w arkuszach zgłoszeń nie jest koniecznem, przeto urzędnik pomiarowy z oddaniem arkuszy zgłoszeń co do sprawdzonych podziałów gruntów lub innych zmian w objętości parcel nie powinien wyczekiwać aż do skutecznego obliczenia obszaru i czystego dochodu.

Urząd podatkowy jest obowiązany co do przesłanych sobie przez urzędnika pomiarowego arkuszy zgłoszeń ile możności najprędzej, w każdym razie przed upływem dni 14. (od dnia nadejścia arkuszy zgłoszeń) przeprowadzić swą czynność urzędową po myśli §. 42. alin. 2. ustawy o utrzymywaniu ewidencji i załatwione arkusze zgłoszeń co miesiąc wręczyć sądowni księgę gruntową prowadzącemu.

Przy udzieleniu arkuszy zgłoszeń sądowni księgę gruntową prowadzącemu muszą takowe wedle gmin być ułożone, a udzielenie nastąpić ma odezwą, w której podać należy ogólną liczbę arkuszy zgłoszeń, jakoteż numery tychże.

(Dok. nast.).

i za bronionym poglądem przemawia, że wedle §. 324 p. k. z r. 1850. stronie cywilnej przed werdyktem przysięgłych głosu zabierać nie wolno było.

Poglądu tego bronią też słusznie powagi tej miary jak *Rulf, Ullmann, Mayer i Mitterbacher-Neumaier*, a z naszych procesualistów *Rosenblatt*.

Tak przedstawia się stanowisko prawne strony cywilnej w austriackim procesie karnym, gdy ona działa obok prokuratora. Przypatrzmy się teraz jej stanowisku, gdy działa zamiast prokuratora.

Pięknem i wzniosłem jest zadanie prokuratora państwa, jako organu oskarżenia publicznego, -- powiada *Rosenblatt*, -- ale nie łatwo zadaniu

temu podołać, nie łatwo ominąć niebezpieczeństw z niem połączonych, i uniknąć Scylli i Charybdy.

Monopol oskarżania prokuratorji, — w najczystszej swej formie do dnia dzisiejszego przechowujący się we Francji, — mieści w sobie wiele niebezpieczeństw. Są one wielkie tam, gdzie — jak w Austrii — prokurator ma nie tylko prawo, ale i wyłączny obowiązek ścigania przestępców i oskarżania ich w imieniu państwa, gdzie jest panem wyłącznym śledztwa i oskarżenia, słowem, gdzie nie ma śledztwa, nie ma wyroku skazującego bez jego woli i wniosku, nie ma sędziego bez oskarżyciela.

Prokurator może bowiem monopolu oskarżania w dwojakim adużyć

Tr. s. z 1. grud. 1886 r. l. 12738. — Spr. pr. str. 227. z r. 1887).

W sprawach notarialnych.

124. [Do §. 3. ust. notar.] — Z aktu notarialnego w klauzulę wykonalności zaopatrzonego, który wprawdzie służył za podstawę wpisu prawa zastawu, którego wykonalności jednak nie zanotowano, nie można dozwolnić egzekucji przeciw następcy w posiadaniu osobście nie zobowiązanemu. — (Orz. najw. Tr. s. z 3. maja 1887 r. l. 5250. — Z. f. Not. n. 29 z r. 1887).

125. [Do §§. 3. i 4. ust. not.] — Prawo zastawu, jakie małżonek odbiór posagu potwierdzający małżonce swej chociażby w akcie notarialnym nadał, przy braku rzeczywistego onegoż nabycia przez oddanie, li tylko tytuł do zajęcia celem zabezpieczenia, nie zaś tytuł także do egzekucyjnego zajęcia nadaje, chociażby akt notarialny był zaopatrzone w klauzulę wykonalności z §. 3. ust. not., ponieważ wierzytelaosć w czasie, gdy małżeństwo trwa (durante matrimonio) nie zapada. Braku rzeczywistego oddania prawa zastawu nie można w obec osób trzecich zastąpić dokonaniem ku zabezpieczeniu zajęciem. — (Orzecz. n. Tr. s. z 24. lipca 1885 r. l. 7869. — Z. f. N. n. 27. z r. 1887).

126. [Do §§. 70. 72 i 73. ust. not.] — Według §. 70. ust. not. rozporządzenia ostatniej woli w obec notariusza i dwóch świadków ustnie dziać na równi z sądowni ost. woli rozporządzeniami uważać należy, jeżeli sporządzono je przy zachowaniu ogólnych przepisów o sprawowaniu urzędu notariusza a przytem zachowano formalności dla sporządzania sądowych rozporządzeń ostatniej woli w kod. cyw. i w §§. 72. i 73. ust. not. przepisane. Z tąd, że w §. 70. ust. not. w szczególności jest także wzmianka o zachowaniu przepisów w §. 569 kod. cyw. podanych, wynika, że także małoletni którzy jeszcze nie ukończyli 18. roku życia sporządzać mogą ost. woli rozporządzenia w obec notariusza i dwóch świadków. Gdy zaś tacy małoletni według §. 569 k. c. tylko ustnie w obec sądu testament robić mogą, przeto rozporządzenia ostat. woli takich małoletnich w obec notariusza i dwóch świadków dziać wtenczas tylko są ważne, gdy takie przed notariuszem dziać ost. w. rozporz. na róż-

kierunku: może skarżyć za wiele lub skarżyć za mało.

Pierwszemu nadużyciu t. j. częstym, a nieuzasadnionym skargom, można zaradzić dopuszczeniem ich rozpoznania przez sąd pierwszej lub, jak w Austrii, wyższej instancji, — nadużyciom w drugim kierunku zaradzić trudniej, bo słusznie podnosi *Gneist*, a za nim *Rosenblatt*, że publiczność dowiaduje się tylko o tych sprawach, w których prokurator oskarżenie wniósł, ale nie dowiaduje się o tych, w których oskarżenia zaniechał.

.

wni może być uważane z sądownem ost. w. rozporządzeniem, gdy tedy przy jego zdziałaniu zachowano przepisy w §. 70. ust. not. zawarte. — (Orz. n. Tr. s. z 30. marca 1887 r. l. 2731. — Z. f. N. n. 19. z r. 1887).

małżeństwo z austr. obywatelem Antonim D., o czym także proszącego zawiadomić należy“.

Orzec. min. spr. wewn. z 20. czerwca 1885 r. l. 8169. Z. f. V.

Wkroczenie politycznej władzy powiatowej celem spowodowania, by po upływie perijodu wyborczego na czas zostały przedsięwzięte nowe wybory do reprezentacji gminnej.

Reskryptami z 8. marca i 1. kwietnia 1886 r. l. 2003 i 3183 starostwo pow. w K. wezwało tamtejszą Zwierzchność gminną by ze względu na to, że istniejąca rada gminna w marcu 1883 r. była wybraną, przeto trzyletni perijod wyborczy upływa, jak najszybciej zarządziła i przeprowadziła przygotowawcze do nowego wyboru prace, które wobec obowiązującego przepisu ustawy już w styczniu rozpocząć należało.

Gdy polecenia te nie odniosły skutku, starostwo reskryptem z 24. maja 1886 r. l. 5047 odnośnie do powyższych reskryptów wezwało zwierzchność gminną, wytykając jej zaniedbanie obowiązku i zagrażając po myśli §. 108 galic. ust. gm. grzywną 10 złr. by wyłożenie spisu wyborców i list wyborczych najdalej do 1 czerwca zarządziła.

Przeciw temu wezwaniu naczelnik gminy Modesty H. wniósł rekurs do Namiestnictwa, domagając się w nim zniesienia owego reskryptu, ponieważ ingerencja starostwa dla przynaglenia prac przygotowawczych, jak też wytknięte rekurującemu zaniedbanie jego obowiązków i zagrożenie mu grzywną, nie są uzasadnione, zwłaszcza, że urzędująca w owym czasie zwierzchność gminna w sierpniu 1883 r. przyrzeczenie złożyła, przeto bieżący perijod wyborczy jeszcze nie był upłynął.

Namiestnictwo decyzją z d. 2. września 1886 r. l. 66346 nie uwzględniło rekursu, zauważając, że gdy według §. 18 gal. ord. wyb. gm. polityczna władza pow. obowiązana jest czuwać nad tem, by przygotowania do wyboru na czas poczyniono, tak, iżby z upływem perijodu wyborczego nowa reprezentacja czynność swą rozpocząć mogła, niewątpliwie przysługuje jej prawo, w granicach przepisami ustawowemi określonych poczynić zarządzenia do powyższego celu zmierzające.

Modesty H. wniósł przeciw tej decyzji rekurs ministerjalny, w którym zaznaczając poprzednie punkta zażalenia w końcu prosi by ministerstwo w zasadzie wypowiedziało, że perijod wyborczy rozpoczyna się dopiero z ukonstytuowaniem się reprezentacji gminnej, że przeto rekurujący nie dopuścił się zaniedbania swych obowiązków; że ostatecznie wszelkie wytknięcia i zagrażania władzy pow. były nieuzasadnione

Ministerstwo spraw wewn. rekurs odrzuciło ze względu na postanowienia §. 18 gal. ord. wyb. gm., zwłaszcza że rekurująca zwierzchność gminna na poprzednie polecenia Starostwa z 8 marca i 1 kwiet. 1886 r. l. 2003 i 3183 w terminie ustawowym się nie zażaliła, decyzja przeto teraz zaczepiona jako wykonanie prawomocnego zarządzenia się przedstawia. W ślad zatem i zważywszy, że władze nie są powołane do zasadniczego tłumaczenia ustawy, odmówiono także żądaniu rekurującego o wydanie orzeczenia co

do kwestji zasadniczej, jak liczyć należy upływ perijodu wyborczego.

Orzec. min. spraw wewn. z 1. marca r. 1887 l. 19853. Z. f. V.

Zasady orzeczeń władz centralnych.

Orzec. Trybunału administracyjnego.

104. [Do pat. o pod. domowym z 23. grud. 1817 r. i 23. lutego 1820 r.] — Budynek przez reprezentację powiat. zakupiony i na cele urzędu adaptowany nie jest uwolniony od opłaty pod. domowego. — Co do uwolnienia od pod. dom. przepisało najw. post. z 26. lut. 1833 Zł. u. pol. t. 44, że od pod. tego takie tylko budynki uwalniać należy, które w pat. z 23. grudnia 1817 r. jako uwolnić się mające są oznaczone i od czasu zaprowadzenia pod. dom. niektórymi od wypadku do wypadku ogłoszaniem postanowieniami odeń całkowicie lub w sposób tamże oznaczony zostały uwolnione. Ta przez ustawę ustanowiona zasada wyklucza, jak się to przez się rozumie, wszelkie analogiczne zastosowanie takich ustawowych postanowień wyjątkowych. Przyznanie zaś uwolnienia budynkowi należącemu do powiatu, — czy to na podstawie §. 2. pat. z 23. lut. 1820 r. który „budynki państwowe“ jako uwolnione oznacza, — czy też na podstawie dekr. kac. ndw. z 18. grudnia 1820 r., który uwolnienie przyznaje domom „magistrackim“ pod warunkiem używania ich jako lokalności urzędowe władz publicznych, — przypuszczałoby widocznie analogiczne zastosowanie tych postanowień, rozciąglejsze ich tłumaczenie. Jakkolwiek bowiem jest prawdą, że reprezentacje powiatowe są organami publicznej administracji, to jednak znów także pewnem jest, że one same i ich zakres działania co do istoty rzeczy różnią się od władz publ. po myśli pow. dekr. ndw. i od zakresu działania tych władz i również pewnem jest, że o budynkach służących do użytku reprezentacyj powiat nie można powiedzieć, „iż są one bezpośrednio dla służby państwowej przeznaczone“ *). (Orz. Tr. a. z 13. listopada 1886 r. l. 2922. — Budw. 3249).

105. [—]. Poprzedni posiadacz odpowiedzialnym jest za podatek od nieruchomości, z której w czasie swego posiadania pobierał pożytki, ponieważ budynki odpodatkowane są według rzeczywistego lub możliwego dochodu czynszowego (§. 3. pat. o pod. dom. i §. 10. instr. z 26. czerwca 1820 r. Zb. u. pol. tom 47), zatem poszczególne świadczenia podatkowe uważane być muszą jako osobiste zobowiązania posiadacza na którego perijod posiadania przypadają, a od których tenże nawet przez porzucenie budynku uwolnić się nie może — (Orz. Tr. adm. z 17. listop. 1886 r. l. 2875. Budw. 3251).

106. [Do pat. o pod. domow. i do ust. z 18. marca 1878. N. 31. dz. pr. p.] — Wartość czynszu najmu może dodatkowo być sprostowana, a mianowicie za lata za które sprostowanie podatku z powodu nie zaszłego jeszcze

*) Argumentacja powyższa naszym zdaniem jest błędna; przepisy uwalniające od pod. dom. zamierzają widocznie uwolnić od pod. budynki przeznaczone dla służby publ., czy ta jest rządową, czy też autonomiczną, a na to ostatnie wskazuje ów wyjątek co do budynków „magistrackich“, gdy „magistraty“ w czasie wydania owych przepisów jedynymi były ówczesnemu ustawodawstwu znanymi władzami autonomicznymi. Red.

ADMINISTRACJA.

Praktyka administracyjna.

Orzeczenia ministerjalne.

Kara wydalenia z kraju staje się bezskuteczną, gdy wydalona wejdzie w związek małżeński z obywatelem austriackim.

Wyrokiem sądu kraj. w W. z d. 4. kwietnia 1882 r. l. 10782, potwierdzonym przez sąd wyższy decyzją z d. 19 kwiet. 1882 r. l. 6823 skazano Franciszkę L., przynależną do G. na Szląsku pruskim, na wydalenie z kraju. Dnia 25. lut. 1884 r. zaślubiła ona Antoniego G. towarzysza piekarskiego przynależnego do Z. w Morawji i przez małżeństwo to uzyskała obywatelstwo austriackie.

Antoni D. wniósł do s. kraj. prośbę o zniesienie orzeczonego przeciw swej małżonce wydalenia z kraju, którą to prośbę sąd kraj. decyzją z d. 7. marca 1884 r. l. 8453, a wskutek odwołania się sąd wyższy decyzją z 26. marca 1884 r. l. 4992 odrzucił, ponieważ żądanie wydania decyzji sądowej, że znosi się prawomocnie orzeczone wydalenie, przedstawia się jako według postępow. karnego niedopuszczalne.

Antoni D. odniósł się tedy do dyrekcji policji z prośbą o przyjęcie do wiadomości, że wydalenie Franciszki L. obecnie zam. D. z kraju zniesionem jest przez nastąpienie jej małżeństwo i nabyte tem obywatelstwo austr. i o odwołanie tego wydalenia w centralnym dzienniku policyjnym.

Namiestnictwo w W. prośbę tę wraz z opinją dyrekcji policji przedłożyło ministerstwu spr. wewn. z wnioskiem na uzyskanie dla Franciszki L. zam. D. najwyższego zwolnienia od orzeczonego przeciw niej wydalenia z kraju.

Na to minist. spr. wewn. orzekło:

„Wskutek prośby Antoniego D. o odwołanie orzeczonego przeciw swej małżonce Franciszce L. zam. D. wydalenia z kraju, minist. spr. wewn. porozumiało się z min. sprawiedliwości, które zupełnie zgodziło się z zapatrywaniem min. spr. wewn., iż wydalenie z kraju przeciwko Franciszce L. wyrokiem sądowym orzeczone stało się ze względu na przepis §. 75 ust. bezskutecznem przez nastąpienie później fakt jej małżeństwa z obywatelem austr. i nabycie tem obywatelstwa austriackiego. Jak skoro zaś kara wydalenia z kraju z chwilą małżeństwa faktycznie i prawnie ustała, to rozumie się przez się iż wykluczonym jest także wniosek na akt najw. łaski w tym kierunku. Gdy tedy sąd kraj. i sąd wyższy nie uważały się kompetentnymi do wyrzeczenia odwołania orzeczonego wydalenia z kraju, przeto wzywa się Namiestnictwo, by przez centralny dziennik policyjny i w dzienniku ewidencyjnym ogłosić kazało fakt, że orzeczone przeciw Franciszce L. wydalenie z kraju stało się bezskutecznem przez jej

przedawnienia nastąpić mogło, drogą orzeczenia paryfikacyjnego na też lata opiewającego, a według tego może podatek dodatkowo być wymierzonym. — (Orz. Tryb. adm. z 17 listop. 1886 r. l. 2876. — Budw. 3252).

107. [Do dekr. knc. nadw. z 13. stycz. 1831. l. 88]. — Późniejsze zmiany wewnątrz budynku, które dopiero po prawomocnem zakatastrowaniu budynku przedsięwzięto, nie mogą uzasadnić zmiany kwoty podatku domowego. — (Orz. Tr. adm. z 28. grud. 1886 r. l. 4225. — Budw. 3320).

108. [Do pat. o pod. dochodowym z 29. paźdz. 1849 r. N. 439. Dz. pr. p.]. — Umowy prywatno prawne między tym, który bezpośrednio do płacenia podatku jest obowiązany a służbodawcą, według których ostatni się obowiązuje do płacenia pod. dochodowego za swych urzędników, nie mogą mieć wpływu na prawo władzy podatkowej, domagania się kwot podatkowych od samegoż do spłaty podatku obowiązane. — (Orz. Tr. adm. z 23. listopada 1886 r. l. 3012. — Budw. 3260).

109. [Do pat. o pod. doch. i do rzp. wykonawcz. z 11. stycz. 1850 r. N. 10 dz. pr. p.]. — Przy pod. doch. III. kl. stan z dn. 31. grudnia roku, który poprzedził rok podatkowy, uważać należy za decydujący dla następnego roku podatkowego tak pod względem osoby obowiązanej do opłaty podatku jak też pod względem przedmiotu opodatkowanego. — (Orz. Tr. adm. z 27. listop. 1886 r. l. 3111. Budw. 3271).

110. [Do §§. 8. i 27. pat. o pod. doch. i §. 20 rzp. wyk.]. — Kto chce mieć sobie przyznanem uwolnienie od podatku, musi dostarczyć dowody potrzebne dla uzasadnienia swego tytułu uwalniającego. — (Orz. Tr. adm. z 21. grudnia 1886 r. 3380. — Budw. 3311.)

111. [Do §. 25. pat. o pod. doch.]. — Władze podatkowe są obowiązane przy sprawdzaniu i ustaleniu dochodu czystego, podania faszy do dochodu użyć za przedmiot swych dochodzeń pod względem objętości prowadzonego przemysłu. — (Orz. Tryb. adm. z 30 listop. 1886 r. l. 3091. — Budw. 3274).

112. [—]. Wybór mężów zaufania z p.śród gminy pozostawiony jest swobodnemu ocenieniu władzy podatkowej. Wniosek o przesłuchanie znawców obowiązany do podatku tylko przy rozprawie nad swą faszą uczynić może. — (Orz. Tryb. adm. z 14. grudnia 1886. l. 3183. — Budw. 3300).

113. [Do §. 8. pat. o pod. zarobkowym]. Władze podatkowe przy zachowaniu postępowania ustawowego według własnego uznania ocenić mają, według jakiej klasy podatku dochodowego każde przedsiębiorstwo do opłaty tego podatku obowiązane ma być opodatkowanym. — (Orz. Tr. adm. z 28. grudnia 1886 r. l. 3186. — Budw. 3319).

114. [Do §. 14. pat. o pod. zar.]. — Wobec upoważnienia zawartego w pat. o pod. zar. (§. 14.) wymierzania podatku zarob po za Wiedniem i krajowemi miastami stołecznemi jednej i tej samej osobie razem od kilku rodzajów zarobkowania, władzy podatkowej przysługuje swobodne ocenienie, czy w specjalnym jakim wypadku nastąpić ma czy też nie ma taki sposób wymiaru. — (Orz. Tr. adm. z 30. listopada 1886 r. l. 2813. — Budw. 3276).

115. [Obowiązek stowarzyszeń do opłacania pod. zarobk.]. — Odpowiedź na pytanie czy ustawa z 27. grudnia 1880 r. ma zastosowanie do stowarzyszenia rejestrowanego o poręce ograniczonej, od tego jest zawisła, czy

czynności stowarzyszenia według statutów ograniczone są na własnych członków. — Według §. 2. lit. a. b. c. statutów stowarzyszenia X. czynnościami jego są: pośredniczenie w zakupie i sprzedaży produktów gospodarstwa wiejskiego i lasowych, tudzież majątków nieruchomości, niemniej pośredniczenie w zawieraniu kontraktów dzierżawnych, w konwertowaniu pożyczek hipotecznych, w zakupie maszyn i narzędzi rolniczych. Gdy ustawa z 27. grud. 1880 r. N. 151 dz. pr. p. wyraźnie mówi o ograniczeniu czynności na własnych członków, zatem całkiem jasno nieczłonków od każdej czynności przez stowarzenie zawartej wyklucza, zaś żalący się bank sprzedaż produktów nieczłonkom a więc zawieranie z nimi czynności dopuszcza, przeto niemoże on domagać się zastosowania do siebie tej ustawy. Gdyby pod względem tłumaczenia postanowień ustawy co do ograniczenia czynności na własnych członków jeszcze jaka zachodzić mogła wątpliwość, to musiałaby ona w zupełności upaść w obec końcowego ustępu §u 1. ust. z 27. grud. 1880 r. zniesionej ustawą z d. 14. kwietnia 1885 r. Nr. 43 dz. pr. p. Ten końcowy ustęp bowiem taksatywnie wylicza owe czynności, które chociażby z nieczłonkami były zawarte, nie przeszkadzają zastosowaniu ustawy; jako takie czynności oznaczone są tamże: zaciąganie pożyczek, zakupno towarów i lokowanie zapasów kasowych stowarzyszeń w pewnych przedsiębiorstwach i zakładach. Otóż końcowy ustęp nie miałby w ogóle znaczenia i celu, gdyby owemu „ograniczeniu czynności na własnych członków“ przypisać chciało takie znaczenie, jakie mu zażalenie nadaje, że mianowicie według uiego zawsze li tylko jedna ze stron czynność zawierających musi być członkiem stowarzyszenia. Jeżeli owym wyrazom ustawy w końcowym ustępie §. 1 zawartym znaczenie jakie ma być przyznanem, to może to w ten tylko sposób nastąpić, iżby ograniczenie czynności na własnych członków pojmowano jako regułę zaś wyrzeczoną w końcowym ustępie §. 1. dopuszczalność, zawierania poszczególnych tamże osobno wymienionych czynności także z nieczłonkami, jako postanowienie wyjątkowe, ułatwienie dla stowarzyszeń zawierające; a gdy tamże nie ma mowy o sprzedaży towarów, przeto przyjąć należy, że sprzedaż towarów podpada powyższej regule i zawsze li tylko z członkami stowarzyszenia zawartą być może, jeżeli do niej powyższa ustawa wogóle ma mieć zastosowanie. (Orz. Tr. adm. z 21. grud. 1886 r. l. 3466. — Budw. 3313).

Normalja administracyjne.

SPRAWY WOJSKOWE.

0 prawach i obowiązkach osób wojskowych.

(Ciąg dalszy).

O praktyce administracyjnej w manipulacji przez sierżanta powiatowego dla uzyskania posady sekretarza powiatowego.

Reskrypt c. k. Ministerstwa obrony krajowej z dnia 13. lutego 1875 l. 207. — C. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych oznajmiło odezwą z dnia 30. grudnia 1874 l. 11710. że przy c. k. Starostwach jest sekretarz powiatowy urzędnikiem używanym wyłącznie do służby kancelaryjnej i

manipulacji, do prowadzenia rejestrów przemysłowych i do załatwiania spraw podwodowych, paszportowych, szupasowych i handlu obnośnego.

Do wypełnienia tego zadania potrzeba urzędnika, — który jest zupełnie z oznaczonemi gałęziami spraw i odnośnymi istniejącymi przepisami obznajmiony. — Do tego potrzeba dłuższej praktyki, która nie może być nabytą, gdy posada sekretarza powiatowego jest opróżnioną, gdyż rychłe obsadzenie takiej opróżnionej posady jest bardzo pożądanem, a zwlekanie obsadzenia dla nabycia powyższego uzdolnienia przez uprawnionego praktykującego kompetenta nie jest dopuszczalnym.

Również nie może c. k. Starosta mający ograniczony personal urzędników koncepcyjnych którzy z powodu czynności komisyjnych często są w biurze nieobecni, wdrażać uprawnionego kompetenta używanego za sekretarza powiatowego w czynności tego ostatniego i nie może udzielać mu potrzebnego pouczenia.

Ze względu na te stosunki służbowe wolno jest aspirantowi o posadę sekretarza powiatowego przed staraniem się o taką poddać się praktyce w tej służbie i przyswoić sobie uzdolnienie do tej posady.

Dla tego też dozwala się sierzantom powiatowym od landwery (podstrzelcom powiatowym) w razie kompetowania o posadę sekretarza powiatowego, aby na własną prośbę byli do innych czynności przy c. k. Starostwie użyeci, jednakże bez uszczerbku dla obowiązkowej służby.

Poleca się zatem c. k. komendzie aby zwróciła uwagę uprawnionych podoficerów na potrzebę praktyki w celu uzyskania posady sekretarza powiatowego, a mianowicie aby wskazała im zawarte w Art. 11. rozporządzenia z dnia 12. lipca 1872 postanowienie, według którego może być w razie potrzeby podoficerowi starającemu się o posadę urlop dla odbycia praktyki udzielony, który jednak dla sierzantów powiatowych używanych przez c. k. Starostwo częstokroć będzie zbyt cennym.

Pobór zaopatrzenia przez elewów wojskowych.

Reskrypt Ministerstwa obrony krajowej z dnia 21. lutego 1876 l. 10135.

Z powodu specjalnego wypadku oznajmiło c. k. państwowe Ministerstwo wojny pod dniem 21. października 1875 Nr. 9582, że w skutek porozumienia osiągniętego z c. k. państwowem Ministerstwem Skarbu pozostają elewi wojskowi przy poborze zaopatrzenia, jeżeli pobierali takowe przed przyjęciem do c. k. wojska w tym charakterze, a to aż do dnia asenterowania ich, od którego zaczyna się liczyć czas służby, albo aż do osiągnięcia przedtem wieku normalnego.

O czem zawiadamia się c. k. Namieśtnictwo dla zastosowania się w danych razach.

Zwierzchności gminne mają punktualnie dostarczać podwód c. k. oficerom.

Reskrypt c. k. Ministerstwa obrony krajowej z dnia 16. maja 1876 l. 1107 obwieszczony okólnikiem Namieśtnictwa z dnia 20. maja 1876 l. 4488 f. pr.

Według oznajmienia c. k. państwowego Ministerstwa wojny zdarzyły się wypadki, że niektóre Zwierzchności gminne nie uży-

niły zadość wezwaniom c. k. oficerów upoważnionych do używania podwód w celach wojskowych z potrzebną gotowością i punktualnością.

Ponieważ interes państwowy wymaga, aby prawne żądania organów wojskowych były wszędzie z największą gotowością dopełniane, więc wzywa się c. k. Namiestnictwo do wydania polecenia c. k. Starostwom, aby skłaniały gminy z całą energią, a w razie potrzeby nawet organami egzekucyjnymi, do bezwzględnego i punktualnego zadość uczynienia stawianym w powyższym kierunku żądaniom.

O osobach wojskowych zostających w areszcie śledczym lub więzieniu.

Reskrypt Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 5. maja 1876 l. 5535 obwieszony reskryptem Ministerstwa obrony krajowej z dnia 15. sierpnia 1876 l. 11077 i okólnikiem Namiestnictwa z d. 30. sierpnia 1876 l. 41514 o zawiadamianiu komend wojskowych o karnych śledztwach przeciw osobom wojskowym.

C. k. Ministerstwo sprawiedliwości rozporządziło w celu wykonania §. 83. pr. k. następująco:

1) Jeżeli przeciw osobie należącej do stałej armii, marynarki lub obrony krajowej, wdrożono dochodzenie karne, lub bezpośrednio wniesiono akt oskarżenia lub zarządzone areszt śledczy, ma być o tem uwiadomiona powołana do prowadzenia ewidencji c. k. powiatowa komenda uzupełnienia wojsk w drodze powiatowego urzędu politycznego w którego okręgu znajduje się sąd karny.

2) Władza ta uwiadomiona ma być także o ukończeniu postępowania karnego, o treści prawomocnego orzeczenia, jeżeli takowe wydanem zostało, tudzież o rozpoczęciu ułożonej kary aresztu, nakoniec o miejscu odbycia tej kary.

3) Jeżeli kara przez odsiedzenie w areszcie samotnym lub przez najwyższe ukaranie skróconą została, to także i o tem uwiadomić należy powyższe władze przy końcu kary.

4) Oprócz imienia dotyczącej osoby oznaczyć należy przymiot (czy urlopnik, rezerwista, landwerzysta, nieprzydzielony rekrut) a to, o ile możliwości z wymienieniem oddziału wojskowego lub zakładu armii do którego należy.

5) Na żądanie udzielone być mają po ukończeniu śledztwa akta sprawy karnej dotyczącej wyższej władzy wojskowej do przejrzenia.

O nadawaniu posad cywilnych wysłużonym podoficerom.

Rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych z 20. sierpnia 1876 r. l. 9022 zawierające przepisy wykonawcze do ustawy z dnia 19. kwietnia 1872 r. l. 60. Dz. U. P. i rozporządzenia ministerjalnego z dnia 12. lipca 1872 r. l. 98. Dz. U. P. o nadawaniu wysłużonym podoficerom posad w służbie cywilnej.

Ustawa z dnia 19. kwietnia 1872 r. l. 60 Dz. U. P. wydana została w celu udzielenia wysłużonym podoficerom zaopatrzenia przez przyjęcie ich na posady służby cywilnej odpowiadające uzdolnieniu ich, ażeby w ten sposób zdolnych podoficerów przez cały czas dwunastoletniej służby

wojskowej w czynnej służbie zatrzymać i w obec zniżonego tylko na trzy lata obowiązku czynnej służby potrzebne dla dokładnego wykształcenia armii i obrony krajowej siły zapewnić.

Wszelako cel ten osiągnięty być może tylko wówczas, jeżeli podoficerowie się przekonają, że im po wypełnieniu wszystkich obowiązków odpowiednia posada, po uzyskaniu prawa domagania się o taką, czem prędzej faktycznie nadaną zostanie i jeżeli władze w pełnem uznaniu tego celu o ścisłe przestrzeganie przepisów ustawy się postarają. — Dotychczasowe spostrzeżenia o wykonaniu ustawy z d. 19. kwietnia 1872 r. nie odpowiadały jednak tym względom.

Z wykazów prowadzonych w Ministerstwach Wojny i obrony krajowej okazało się bowiem, że od dnia wejścia w życie powołanej ustawy stosunkowo tylko bardzo mała część zastrzeżonych posad uprawnionym do kompetowania podoficerom nadaną została, że mianowicie liczba nadanych aspirantom wojskowym posad urzędników w obec liczby opróżnionych posad takich jest uderzająco małą. — Wedle tych wykazów nadano uprawnionym kompetentom wojskowym w ogólności czwartą część rozpisanych konkursem posad służbowych, a cokolwiek więcej niż siódmą część posad urzędników.

Ministerstwa wojny i obrony krajowej uznają wprawdzie, iż o większą część posad służbowych w zakresie Ministerstwa spraw wewnętrznych nadawanych (drożników, strażników rzek, pomocników) podoficerowie dla zbyt skromnego dochodu się nie starają; mimo to przypisują rzeczom Ministerstwa niekorzystny wynik w ogólności niestosownemu wykonaniu ustawy ze strony władz posady nadających a w szczególności zauważają: a) że przepisane doniesienia o nadaniu posad często zaniechane, b) że wymagania do przypuszczenia posady lepiej wynarodzonej czasami wbrew ogólnym przepisom na niekorzystnie uprawnionych podoficerów zbyt wygórowane bywają i c) że zapewne także nielegalne nadania posad się zdarzały, jakkolwiek dają bardzo rzadko powód do zażaleń, gdyż uprawnieni żadnej nie mają kontroli nad postępowaniem przy propozycjach służbowych.

Nie wątpię, że zarzut nieprawego postępowania ani do politycznych władz administracyjnych, ani też do podwładnych urzędów i zakładów zastosowany być nie może; uwagi jednak Ministerstwa wojny powodują mnie zalecić najściślejsze uwzględnienie przepisów ustawy z 19. kwietnia 1872 l. 60 Dz. U. P. i rozporządzeń wykonawczych a w tym celu zarządzić i polecić co następuje:

1. Nasamprzód należy stwierdzić, czy wszystkie na podstawie rzeczonyj ustawy od roku 1872 nadane podoficerom posady do wiadomości podane zostały; zaniechane doniesienia mają bezzwłocznie dodatkowo w sposób w §. 12. rozporządzenia ministerjalnego z 12. lipca 1872 l. 98 Dz. U. P. wskazany być przedłożone.

Przy zestawieniu i rozpisaniu wymogów do osiągnięcia posad urzędników kancelaryjnych uwzględniane być mają oprócz względów na służbę także motywa do ustawy z 19. kwietnia 1872, inne zaś

wymogi, nie zostające w ścisłym związku z posadą, mogą być pominięte.

Mianowicie ze względu na przepis art. 11. rozporządzenia ministerjalnego z 12. lipca 1872 ile możliwości uwzględnić należy uzdolnienie, wykazane nie tak świadectwami jak przez praktyczne doświadczenie.

3) Ażeby uprawnieni podoficerowie korzystać mogli ze służącego im wedle §. 15 ustawy z dnia 19. kwietnia 1872 prawa zażalenia, należy przy odmownem załatwieniu prośby kompetencyjnej aspirantów wojskowych podać w dotyczącej rezolucji, czy w mowie będąca posada nadaną została innemu uprawnionemu podoficerowi (w którymto przypadku liczba certyfikatu podaną być winna), albo też czynnemu lub emerytowanemu urzędnikowi, lub wreszcie innemu nieuprawnionemu kompetentowi.

Gdyby proszący w ogóle nie posiadał potrzebnego do odnośnej posady uzdolnienia natenczas w rezolucji uwiadomić go należy, z jakiego powodu nie uznano go zdolnym, aby się o inną posadę ubiegać lub zażalenie wnieść mógł, jeżeli według jego zdania przez nieuzasadnione wymagania usunięto go na rzecz ustawą nieuprawnionego.

4) Wykaz wszystkich, tak przy politycznej władzy krajowej jak i przy podwładnych władzach, urzędach, zakładach w czasie od 1. stycznia 1875 do końca czerwca 1876 nadanych posad urzędników kancelaryjnych i manipulacyjnych ma być według załączonego formularza przedłożony.

Podobny wykaz następnie z końcem każdego półrocza, tj. z końcem czerwca i grudnia każdego roku c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych nadsyłać być winien.

WIADOMOŚCI URZĘDOWE.

Mianowania. Poborcami podatkowymi kontrolorowie podatkowi: Emil Korytowski, Franciszek Lichoń, Jan Waligórski, Piotr Kurzej, Ludwik Kallaus, Gabryel Kiryczyński, Adolf Smerza, Edward Wetscherek, Józef Kwieciński, Jan Hammer i Franciszek Sikora; kontrolorami podatkowymi adjunkci podatkowi: Władysław Dąbrowski, Władysław Kolmatycki, Ignacy Zacharyasiewicz, Ludwik Smerza, Julian Offenauer, Ferdynand Karol Sobolewski, Hipolit Wagner, Jan Kanty Listkiewicz, Piotr Czajkowski, Tadeusz Kurnisiewicz, Stefan Mossoczy, Józef Herbert, Jan Pyłpiak, Fryderyk Ziahauser, Sebastian Slnsarek, Franciszek Kraus, Mieczysław Szeliga, Piotr Zembrzycki, Teofil Kaniowski, Kazimierz Gutowski, Juliusz Nowicki, Michał Świtalski, Jaroszewski Karol i Zygmunt Niedzielski; adjunktami podatkowymi: Franciszek Dobrowolski, Leodegard Schechtel, Władysław Chodorowski, Jan Rudy, Leon Makohoński, Michał Kobyłański, Zdzisław Dulewski, Hermann Keller, Maciej Lipowski, Henryk Saganowski.

Kancelarja adwokata
Dra Ign. Czemeryńskiego
tudzież *Redakcja i Administracja*
tego pisma
przeniesione do domu
przy ul. Wałowej l. 3. I. piętro.

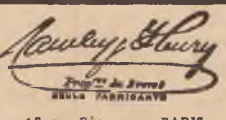
**NAJLEPSZA
BIBUŁKA na PAPIEROSY**
jest PRAWDZIWA BIBUŁKA

LE HOUBLON

wyrobu francuskiego
firmy **CAWLEY & HENRY** w Paryżu

Przed naśladowaniem ostrzeżę się!

Ta bibułka jest bardzo zalecona przez Pp. **Dra J. J. Pohl, E. Ludwig i E. Lippman**, proserów chemii przy uniwersytecie wiedeńskim, dla swego wybornego gatunku, wolnego od cudzych ingrediencji i od wszelkich pierwiastków szkodliwych zdrowiu.

FAC-SIMILE DE L'ÉTIQUETTE 17, rue Séraing, a PARIS

**Galicyskie Prawo drogowe i budownicze
na prowincji.**

Zbiór ustaw, rozporządzeń, instrukcyj i t. d. drogowych i budownicznych, obowiązujących w Galicji z wyłączeniem głównych miast Lwowa i Krakowa. Format 16-ta, str. VIII. i 418.

zebrał i wydał **Dr. J. A. Hibel.**

Cena 1 egz. w pięknej oprawie 2 złr.

Jest to jedyny i pierwszy dotychczas kompletny, do ostatnich dni doprowadzony, zbiór galicyjskiego prawa drogowego i budowniczego.

Do nabycia w księgarni **O. Zukerkandla i Syna w Złoczowie**, tudzież w każdej księgarni.

Oryginalne
Singera maszyny
do szycia

na spłatę ratami
G. Neidlinger
Lwów ul. Kopernika 1. 2.

Kandydat adwokacki

DOKTOR PRAW

z odbytą praktyką sądową i 3-letnią praktyką adwokacką poszukuje posady w kancelarji adwokackiej.

Bliszej wiadomości udzieli z grzeczności księgarnia Wgo **M. Michy** w **Kołomyji**.

Nakładem księgarni
J. A. Pelara (H. Czerny) w Rzeszowie
wyszło dzieło pod tytułem:
PODRĘCZNIK
Do Ustawy i Instrukcji Hipotecznej
ulożył
Alojzy Niemetz.

Wydanie drugie znacznie powiększone.
Cena egzemplarza 1 złr. 20 cent.,
z przesyłką poczt. 1 złr. 30 cent.
Do nabycia we wszystkich księgarniach.

H. Rosenthal

Budapeszt — filia Lwów

ZAKŁAD

uniformowania pp. oficerów i urzędników

wykonuje swe przedsiębiorstwo w lokalnościach urządzonych ku temu w domu

przy ulicy **Kopernika 1. 9. we Lwowie**

(mieszczącym biura ck. urzędu telegraficznego).

Dzieło Juliana Tałasiewicza

O postępowaniu w sprawach niespornych,

w zastosowaniu dla Galicji,

obejmujące 2 tomy razem (str. X, 272 i 208) 8vo, które zaleconem zostało jako przydatny podręcznik wszystkim c. k. sądom, a w szczególności c. k. sądom powiatowym — okólnikami wys. Prezydów c. k. sądu kraj. wyższego w Krakowie z 25. kwietnia 1885 l. 6229/pr. i c. k. sądu kraj. wyższego we Lwowie z 25. grudnia 1884. l. 11274/pr. — nabyć można u autora w Wadowicach za cenę 4 złr. Przesyłając tę kwotę przekazem pocztowym, otrzymuje się dzieło **franco**.

Tegoż autora broszurę (8vo. str. 83):

Uwagi nad rezolucjami uchwalonemi w październiku 1883 r. przez Sejm galicyjski odnoszącemi się do ustaw spadkowych i opiekuńczych, tudzież do notariatu jako komisarjatu sądowego, dalej uwagi nad projektem rządowym dnia 7 marca 1884 w Radzie państwa wniesionym co do przepisów spadkowych dla osad średnie wielkości, **można nabyć u autora za cenę 60 centów.**

W Redakcji

„URZĘDNIKA I PRAWNIKA“

są następujące własne nakłady do nabycia:

Dr. Józef B. Oczapowski: Opodatkowanie cudzoziemców w dopełnieniu i rozwinięciu §. 266 II. tomu Umiejętności skarbowej Raula. 1870 — cena 25 ct.

Tenże: Zakres i osnowa prawa politycznego czyli państwowego 1873 — cena 10 ct.

Józef Lonis Wawel: Dawne prawo wekslowe polskie. 1872 — cena 25 ct.

Tenże: O prawnym znaczeniu podpisów na wekslu. 1874 — cena 25 ct.

Tenże: O prawie rybołówstwa w Galicji 1879 — cena 25 ct.

Dr. J. Kleczyński: Okoliczności obciążające i łagodzące w obec sądów przysięgłych (Objaśnienie §. 322 postępowania karnego). 1874 — cena 25 ct.

Dr. E. Reben. O postępowaniu dowodowym w postępowaniu w sprawach drobiazgowych. 1873 — cena 25 ct.

Dr. Ignacy Czemeryński: Referat o Towarzystwach kredytowych przedstawiony „Wiecowi miejskiemu“ we Lwowie d. 15. i 16. sierpnia 1874 r. — cena 20 ct.

Władysław Herold: Wpływ art. 14. 15. 16. ustawy zasadniczej państwa z dnia 21. grudnia 1867 r. Nr. 142. tudzież ustępu II. i VII. ustawy wyznaniowej z dnia 25 maja 1868 r. Nr. 49. Dz. u. p. na prawo publiczne, a względnie ustawę karną, tudzież na prawo prywatne, a w szczególności na ustawę małżeńską. 1875 — cena 25 ct.

Dr. Witold Załęski: O filozofji krytycznej Kanta w zastosowaniu do nauki prawa 1875 — cena 25 ct.

Dr. Antoni J. Dziędzielewicz: Ustawa z dnia 8. marca 1876 r. l. 2. dz. ust. państw. o należytościach stempowych i bezpośrednich, tudzież Rozporządzenie minist. skarbu z d. 31. marca 1875 r. l. 54 dotyczące wykonania tej ustawy. 1876 — cena 25 ct.

Tenże: Uszkodzenia osób na austriackich kolejach żelaznych. 1882 r. — cena 50 ct.

Dr. Iheringa: Walka o prawo; przełożył s p. A. Matakiewicz. 1875 — cena 35 ct

Tegoż: Znaczenie prawa rzymskiego dla świata nowożytnego; przełożył Dr. R. Fried. 1877 — cena 20 ct

Tegoż: O tryngielcie; przełożył Dr. Wincenty Tarłowski. 1883 — cena 30 ct.

Dr. Stanisław Madejski: O zubożeniu włości w Galicji (De lege ferenda) 1877 — cena 25 ct.

Dr. Józef Rosenblatt: Kara uwięzienia i zakłady karne (wykład habilitacyjny). 1877 — cena 25 ct.

Dr. Gustaw Roszkowski: O znaczeniu encyklopedji i metodologii nauk prawnych. 1881 — cena 25 ct.

Dr. Julian Morelowski: Austrjackie prawo wojskowe 1885 r. — cena 50 ct..

Dr. Włodzim. Demetrykiewicz: Opieka prawna w Austrii dla zabytków sztuki i pomników historycznych. Ze szczególnem uwzględnieniem stosunków galicyjskich 1885 r. — cena 25 ct.

LECZENIE GŁUCHOTY

SZTUCZNE BĘBENKI dyplomowane, **NICHOLSONA** leczą albo przynoszą ulgę w GŁUCHOŚCIE z jakiejby przyczyny nie pochodziła. Dzięki tym przyrządom otrzymano najbardziej zadziwiające przykłady wyzdrowienia. Posyłając 25 Krójców w markach pocztowych otrzymuje się franco ilustrowaną broszurkę złożoną z osiemdziesięciu stronnic i zawierającą ciekawe opisy prób robionych w celu leczenia GŁUCHOTY, a także listy rekomendacyjne Doktorów, Adwokatów Wydawców i drugich osób godnych zaufania które zostały wyleczone przy pomocy tych BĘBENKÓW, i głośno je zalecają.

Adressować listy: **J. H. NICHOLSON, 4, ulica Drouot, PARYŻ.**